

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: seadus
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 01.09.2012
Avaldamismärge: RT I, 27.06.2012, 5

Välja kuulutanud
Vabariigi President
20.06.2012 otsus nr 118

Politsei ja piirivalve seaduse ning meresõiduohutuse seaduse muutmise seadus

Vastu võetud 06.06.2012

§ 1. Politsei ja piirivalve seaduse muutmine

Politsei ja piirivalve seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 3 lõike 1 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) otsingu- ja päästetöö tegemine ning merereostuse avastamise ja likvideerimise korraldamine sise- ja territoriaalmeres, majandusvööndis, Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel ning muus piiriveekogus;”;

2)paragrahvi 3 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Otsingu- ja päästetöö, sealhulgas Eesti merealal ning Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel ning muus piiriveekogus merereostuse avastamise ja likvideerimise korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.”;

3)seadust täiendatakse peatükiga 5¹ järgmises sõnastuses:

„5¹. peatükk VABATAHTLIK MEREPEÄASTE

1. jagu Üldsätted

§ 108¹. Vabatahtlik merepäästja ja tema osalemine politsei tegevuses

(1) Vabatahtlik merepäästja käesoleva seaduse tähenduses on isik:

- 1) kes on selle mittetulundusühingu liige, kellega Politsei- ja Piirivalveamet on sõlminud merepäästetöö korraldamiseks tsiviilõigusliku lepingu;
- 2) keda Politsei- ja Piirivalveamet on tunnustanud vabatahtliku merepäästjana ja
- 3) kes vabatahtlikult osaleb Politsei- ja Piirivalveameti tegevuses käesolevas seaduses sätestatud alustel ja tingimustel.

(2) Vabatahtliku merepäästja osalemine politsei tegevuses käesoleva seaduse kohaselt on vabatahtliku merepäästja poolt politsei ülesandel iseseisvalt või koos politseiametnikuga merepäästetöö tegemine.

(3) Politsei tegevuses osalemise ajal on vabatahtlik merepäästja riigivõimu esindaja, kelle seaduslik korraldus merepäästetöö tegemisel on päästetavale isikule ja muule asjassepuutuvale isikule täitmiseks kohustuslik.

§ 108². Merepäästetöö

Merepäästetöö käesoleva peatüki tähenduses on otsingu- ja päästetöö tegemine sise- ja territoriaalmeres, majandusvööndis, Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel ning muus piiriveekogus ohuolukorda sattunud või kaduma jäänud inimese, laeva, lennuki või muu sõiduki otsinguks ja päästmiseks.

§ 108³. Ennetustöö

Ennetustöö käesoleva peatüki tähenduses on mittetulundusühingu liikme tegevus merepäästesündmuse ärarahoidmise eesmärgil, kui Politsei- ja Piirivalveamet on sõlminud mittetulundusühinguga lepingu sellekohase ennetustöö tegemiseks.

2. jagu

Vabatahtliku merepäästja pädevus, rakendatavad riikliku järelevalve meetmed ning vahetu sund

§ 108⁴. Vabatahtliku merepäästja pädevus

- (1) Vabatahtliku merepäästja pädevuses on käesoleva seaduse kohaselt politsei ülesandel iseseisvalt või koos politseiametnikuga merepäästetöö tegemine.
- (2) Politsei ülesandel võib koos politseiametnikuga merepäästetööd teha vabatahtlik merepäästja, kes on läbinud vähemalt esimese astme õppe.
- (3) Politsei ülesandel võib iseseisvalt merepäästetööd teha vabatahtlik merepäästja, kes on läbinud teise astme õppe.
- (4) Politsei ülesandel võib iseseisvalt merepäästetööd teha vabatahtlik merepäästja, kes on läbinud esimese astme õppe, kui ta tegutseb koos teise astme õppe läbinud vabatahtliku merepäästjaga.
- (5) Vabatahtlikul merepäästjal on õigus kohaldada merepäästetööl käesoleva seaduse §-des 7¹⁶ ja 7³⁷ sätestatud järelevalve erimeetmeid §-des 7¹⁶ ja 7³⁷ ettenähtud alustel ja korras.
- (6) Vabatahtlikul merepäästjal on õigus kasutada merepäästetöö käigus vahetut sundi, kasutades isiku, looma või asja mõjutamiseks füüsilist jõudu käesoleva seaduse §-des 30, 31 ja 32⁴ sätestatud alustel ja korras.
- (7) Politsei- ja Piirivalveamet annab vabatahtlikule merepäästjale ülesande merepäästetöö tegemiseks kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil.

§ 108⁵. Vabatahtliku merepäästja pädevuse tõendamine

- (1) Vabatahtlik merepäästja tõendab oma pädevust vabatahtliku merepäästja tunnistusega.
- (2) Vabatahtlik merepäästja ei pea merepäästetöö tegemisel esitama isikule isiku nõudmisel vabatahtliku merepäästja tunnistust. Kui isik nõuab vabatahtlikult merepäästjalt vabatahtliku merepäästja tunnistuse esitamist, esitab vabatahtlik merepäästja selle pärast merepäästetöö lõpetamist.
- (3) Vabatahtliku merepäästja ülesannete täitmisel kannab vabatahtlik merepäästja üldjuhul riietusel eritunnust, mis võimaldab aru saada, et tegemist on vabatahtliku merepäästjaga.

3. jagu

Vabatahtlikule merepäästjale esitatavad nõuded

§ 108⁶. Vabatahtliku merepäästjana tunnustamiseks esitatavad nõuded

- (1) Vabatahtliku merepäästjana võib tunnustada vähemalt 18-aastast isikut, kes vastab vabatahtliku merepäästja kutsesobivuse ja füüsilise ettevalmistuse nõuetele, keda ei ole käesoleva seadusega keelatud tunnustada vabatahtliku merepäästjana, kes on läbinud vähemalt käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud esimese astme õppe või Politsei- ja Piirivalveameti poolt tunnustatud vastava õppe ja sooritanud arvestuse ning kelle tervislik seisund võimaldab tegutseda vabatahtliku merepäästjana.
- (2) Esimese astme õppes omandatakse vajalikud algteadmised ja oskused vabatahtliku merepäästja tööks ning teadmised ennetustööks merepäästesündmuse ärarahoidmise eesmärgil. Esimese astme õpe kestab vähemalt 40 tundi ja lõpeb arvestusega.
- (3) Teise astme õppe eelduseks on esimese astme õppe läbimine. Teise astme õppes omandatakse süvendatud teadmised vabatahtliku merepäästja tööks ning teadmised ja oskused vabatahtlike merepäästjate üksuste juhtimiseks ning nende otsingu- ja päästeoperatsioonide planeerimiseks. Teise astme õpe kestab vähemalt 20 tundi ja lõpeb arvestusega.
- (4) Vabatahtlik merepäästja peab vähemalt iga kolme aasta järel läbima täiendusõppe ja sooritama arvestuse.
- (5) Vabatahtliku merepäästja väljaõpet võib läbi viia Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet ning Politsei- ja Piirivalveameti poolt tunnustatud koolitaja või õppeasutus.
- (6) Politsei- ja Piirivalveamet võib tunnustada vabatahtliku merepäästja väljaõpet läbiviiva koolitajana eraõiguslikku või avalik-õiguslikku isikut või asutust, kes pakub käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud määrustes sätestatud tingimustele vastavat õpet.

(7) Vabatahtliku merepäästja väljaõpet läbiviiva koolitaja tunnustamine vormistatakse Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori käskkirjana või tema volitatud isiku kirjaliku otsusena.

(8) Vabatahtliku merepäästja väljaõppe ja täiendusõppe nõuded, õppe korraldamise ning arvestuse sooritamise korra kehtestab siseminister määrusega.

(9) Vabatahtliku merepäästja kutsesobivuse ja füüsilise ettevalmistuse nõuded kehtestab siseminister määrusega.

§ 108⁷. Isik, keda on keelatud tunnustada vabatahtliku merepäästjana

(1) Vabatahtliku merepäästjana on keelatud tunnustada isikut:

- 1) kes on piiratud teovõimega;
- 2) keda on karistatud tahtlikult toimepandud esimese astme kuriteo eest;
- 3) kes on sõltuvuses alkoholi, narkootilise või psühhotroopse aine kasutamisest;
- 4) kes on psüühikahäirega, raskekujulise isiksuse- või käitumishäirega või
- 5) kes on füüsilise puudega, mis takistab tal vabatahtliku merepäästja ülesande täitmist.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alustele võib keelduda vabatahtliku merepäästjana tunnustamast isikut, kes oma käitumise või enda või teise isiku turvalisust ohustava eluviisi või käitumise tõttu on sobimatu täitma vabatahtliku merepäästja ülesannet.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud isiku vabatahtliku merepäästjana tunnustamisest keeldumise aluste üle teostab kontrolli Politsei- ja Piirivalveamet mittetulundusühingu sellekohase taotluse alusel.

§ 108⁸. Vabatahtlikuks merepäästjaks saada soovija ja vabatahtliku merepäästja tervisekontroll

(1) Vabatahtlikuks merepäästjaks saada soovija peab enne vabatahtliku merepäästjana tunnustamist läbima tervisekontrolli. Vabatahtlik merepäästja peab tervisekontrollist viie aasta möödumisel läbima uue tervisekontrolli, mille käigus tehakse kindlaks, kas isiku tervise seisund võimaldab tal tegutseda vabatahtliku merepäästjana.

(2) Vabatahtlikuks merepäästjaks saada soovija ja vabatahtlik merepäästja tõendavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolu, esitades kehtiva mootorsõidukijuhi tervisetõendi.

(3) Tervisekontroll tehakse vabatahtlikuks merepäästjaks saada soovija ja vabatahtliku merepäästja kulul.

4. jagu

Vabatahtliku merepäästjana tunnustamine ja merepäästetöö tegemise pädevuse andmine

§ 108⁹. Vabatahtliku merepäästjana tunnustamine ja merepäästetöö tegemise pädevuse andmine

(1) Isikut tunnustab vabatahtliku merepäästjana Politsei- ja Piirivalveamet.

(2) Isiku tunnustamine vabatahtliku merepäästjana vormistatakse Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori käskkirjana või tema volitatud isiku kirjaliku otsusena.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet peab vabatahtlike merepäästjate üle arvestust.

§ 108¹⁰. Vabatahtliku merepäästja tunnistus

(1) Isikule, keda Politsei- ja Piirivalveamet tunnustab vabatahtliku merepäästjana, annab Politsei- ja Piirivalveamet vabatahtliku merepäästja tunnistuse.

(2) Vabatahtliku merepäästja tunnistuse väljastamiseks vajalike andmete esitamise loetelu ja tunnistuse kirjelduse kehtestab siseminister määrusega.

5. jagu

Vabatahtliku merepäästja töökorraldus ja ennetustöö

§ 108¹¹. Tsiviilõigusliku lepingu sõlmimine merepäästetöö tegemiseks

(1) Politsei- ja Piirivalveamet võib sõlmida mittetulundusühinguga tsiviilõigusliku lepingu merepäästetöö osalevate vabatahtlike merepäästjate tegevuse korraldamiseks.

(2) Merepäästetöö tegemiseks tsiviilõigusliku lepingu sõlmimise otsustamisel ja lepingu tingimuste määramisel lähtub Politsei- ja Piirivalveamet vajadusest kaasata merepäästetööle vabatahtlikke merepäästjaid, vastavas piirkonnas merepäästetöö tegemisel vajalikust vabatahtlike merepäästjate arvust ja nende pakutavatest

võimalustest merepäästetöö tegemisel, merepäästetöö korraldamiseks juba sõlmitud lepingutest ja muudest tähtsust omavatest asjaoludest.

(3) Merepäästetöö tegemiseks tsiviilõigusliku lepingu sõlmimise pädevus on Politsei- ja Piirivalveameti peadirektoril või tema volitatud isikul.

§ 108¹². Vabatahtliku merepäästja töökorraldus

(1) Vabatahtliku merepäästja töökorraldus sätestatakse Politsei- ja Piirivalveameti ning mittetulundusühingu vahel merepäästetöö korraldamiseks sõlmitavas lepingus.

(2) Vabatahtlikul merepäästjal on kokkuleppel tööandjaga õigus saada vaba aega merepäästetöö tegemiseks.

§ 108¹³. Vabatahtliku merepäästja eritunnuse kandmine

Siseminister kehtestab määrusega merepäästetöö tegemisel käesoleva seaduse § 108⁵ lõikes 3 nimetatud eritunnuse kirjelduse ja kandmise korra.

§ 108¹⁴. Tsiviilõigusliku lepingu sõlmimine ennetustöö tegemiseks

(1) Politsei- ja Piirivalveamet võib sõlmida mittetulundusühinguga tsiviilõigusliku lepingu ennetustöö tegemiseks.

(2) Mittetulundusühingul, kellega Politsei- ja Piirivalveamet võib sõlmida tsiviilõigusliku lepingu, peab olema võimekus tagada, et ennetustööd tegevatel liikmetel oleksid ennetustöö tegemiseks vajalikud merepäästetöö ja ennetustöö alased teadmised, kuid sel ei pea olema merepäästetöö tegemise võimekust ega Politsei- ja Piirivalveametiga sõlmitud tsiviilõiguslikku lepingut merepäästetöö tegemiseks.

(3) Ennetustöö tegemiseks tsiviilõigusliku lepingu sõlmimise otsustamisel ja lepingu tingimuste määramisel lähtub Politsei- ja Piirivalveamet vajaliku ennetustöö ulatusest, ennetustöö tegemiseks juba sõlmitud lepingutest ja muudest tähtsust omavatest asjaoludest.

(4) Merepäästetöö tegemiseks tsiviilõigusliku lepingu sõlmimise pädevus on Politsei- ja Piirivalveameti peadirektoril või tema volitatud isikul.

(5) Mittetulundusühing võib kasutada Politsei- ja Piirivalveametiga sõlmitud tsiviilõigusliku lepingu raames ennetustöö tegemiseks üksnes mittetulundusühingu liiget, kellel on ennetustöö tegemiseks vajalikud merepäästetöö ja ennetustöö alased teadmised.

6. jagu

Vabatahtliku merepäästja ning mittetulundusühingu hüvitised ja tagatised

§ 108¹⁵. Hüvitis merepäästetöö tegemise käigus vabatahtliku merepäästja hukkimise ja töövõimetuks muutumise korral ning varalise kahju hüvitamine

Merepäästetöö tegemise käigus vabatahtliku merepäästja hukkimise või töövõimetuks muutumise korral kohaldatakse hüvitise maksmisele ja varalise kahju hüvitamisele abipolitseiniku seaduse §-des 38 ja 39 sätestatud.

§ 108¹⁶. Kulutuste hüvitamine

(1) Vabatahtliku merepäästja transpordi-, side-, koolitus- ning muud Politsei- ja Piirivalveameti ning mittetulundusühingu vahel sõlmitud vabatahtliku merepäästetöö korraldamise lepingus ettenähtud ja vabatahtliku merepäästja ülesannete täitmiseks vajalikud kulutused hüvitab Politsei- ja Piirivalveamet Vabariigi Valitsuse kehtestatud ulatuses kulutuse teinud vabatahtlikule merepäästjale või mittetulundusühingule, kellega Politsei- ja Piirivalveamet on eelnimetatud lepingu sõlminud.

(2) Ennetustöö tegemise transpordi-, side-, koolitus- ning muud Politsei- ja Piirivalveameti ning mittetulundusühingu vahel sõlmitud ennetustöö tegemise lepingus ettenähtud ja ennetustöö tegemisel vajalikud kulutused hüvitab Politsei- ja Piirivalveamet Vabariigi Valitsuse kehtestatud ulatuses kulutuse teinud mittetulundusühingu liikmele või mittetulundusühingule, kellega Politsei- ja Piirivalveamet on eelnimetatud lepingu sõlminud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud kulutuste hüvitamise ulatuse ja korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

§ 108¹⁷. Vabatahtliku merepäästja ergutamise

Silmapaistva teene eest võib ergutuse kohaldamiseks pädev isik ergutada vabatahtlikku merepäästjat käesoleva seaduse 5. peatüki 8. jaos sätestatud korras.

7. jagu
Vabatahtliku merepäästja staatusest vabastamine

§ 108¹⁸. Vabatahtliku merepäästja staatusest vabastamine

Vabatahtlik merepäästja vabastatakse vabatahtliku merepäästja staatusest Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud isiku otsusega:

- 1) vabatahtliku merepäästja algatusel;
- 2) vabatahtliku merepäästja mittevastavusel käesoleva seaduse § 108⁶ lõigetes 1 ja 4 ning §-s 108⁸ sätestatud tingimustele;
- 3) vabatahtliku merepäästja vastavusel käesoleva seaduse §-s 108⁷ sätestatud tingimustele või
- 4) vabatahtlikule merepäästjale sobimatu käitumise tõttu.”;

4)seadust täiendatakse §-ga 119⁹ järgmises sõnastuses:

„§ 119⁹. Vabatahtliku merepääste ülemineku säte

Kui vabatahtlik merepäästja on enne käesoleva seaduse 5¹. peatüki jõustumist läbinud Politsei- ja Piirivalveameti tunnustatud koolitaja või õppeasutuse korraldatud õppe, mis vastab käesoleva seaduse § 108⁶ lõigetes 2 ja 3 nimetatud õppe sisule ja mahule, loetakse seaduses vabatahtliku merepäästjana tunnustamise eeldusena sätestatud esimese astme õppe ja teise astme õppe läbimise nõue täidetuks.”

§ 2. Meresõiduohutuse seaduse muutmine

Meresõiduohutuse seaduse § 94²⁶ lõiget 4 täiendatakse pärast tekstiosa „§-des” tekstiosaga „82,”.

§ 3. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2012. aasta 1. septembril.

Ene Ergma
Riigikogu esimees